

گزارش جلسه کارگروه تخصصی کارشناسی دبیرخانه شورای گفت و گوی استان خراسان شمالی

عنوان جلسه: کمیته کارشناسی " شورای گفت و گوی استان خراسان شمالی "

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۵/۰۸

روز: دوشنبه

حاضرین در جلسه آقایان: علی محمد جاجرمی-محمد جواد طیبی- سید حسین قریشی-مجتبی برزگر- حسین ایزانلو

خانم ها: مریم محروقی - مریم قدوسی

دستور جلسه: - بررسی قانون جدید صدور چک با آخرین اصلاحات تا تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۹

خلاصه مذاکرات:

روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۳/۰۵/۰۸ جلسه کمیته تخصصی شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با حضور جناب آقای جاجرمی نائب رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بجنورد و رییس کمیسیون صنعت اتاق با موضوع " بررسی قانون جدید صدور چک با آخرین اصلاحات تا تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۹" در محل سالن جلسات اتاق بازرگانی تشکیل شد.

آقای جاجرمی با اشاره به مشکلات قانون چک گفتند: ثبت چک صادر شده در سامانه صیاد (صدور یکپارچه الکترونیکی دسته چک) اطمینان بانک از تمکن مالی درخواست کننده چک و نیز راهکارهایی برای وصول چک هایی که موجودی کافی در حساب صادر کننده چک نیست به این معنی که در روش کنونی، صادر کننده چک ابتدا شماره چک را در سامانه صیاد ثبت کرده و سپس آن را در اختیار فروشنده قرار می دهد، پس از این، گیرنده چک با دریافت اطلاعات سوابق صادر کننده چک و حصول اطمینان از عدم سوء پیشینه صادر کننده در صدور چک های بی محل، می تواند با اطمینان بیشتری نسبت به پذیرش چک و انجام معامله اقدام کند.

در ادامه جناب آقای طیبی مشاور محترم حقوقی اتاق بیان داشتند: سال های گذشته طبق قانون چک اگر چکی برگشت می خورد فقط همان حساب صدور چک توقیف می گردید. در حال حاضر که بحث چک صیادی و قانون جدید چک مطرح است و شرایط سخت تر شده است به نحوی که اگر شخصی به مشکل چک برگشتی برخورد کند، امکان هیچگونه مبادله ی مالی توسط ایشان وجود ندارد.

ایشان ادامه دادند: این قانون در حوزه کسب و کار مشکلات زیادی را به وجود آورده و باعث تعطیلی واحدهای تولیدی شده است یکی از این موارد اینکه در حال حاضر بانک های عامل در صورت برگشت چک افراد حقیقی مبادرت به مسدود نمودن

حساب های اشخاص حقوقی که فرد یاد شده در آنجا دارای سمت یا عضو هیأت رئیسه باشد، می نماید و برای این اقدام خود مبادرت به تبصره ۲ ماده ۵ الحاقی قانون صدور چک ماده ۱۹ و تبصره ۲ ماده ۲۱ قانون صدور چک می نماید.

ایشان افزودند: بدین صورت است که فردی به عنوان شخص حقیقی برای کار شخصی چک صادر می کند و به هر علتی به اصطلاح پاس نمی شود و چک برگشت می خورد و قانون این حق را دارد که حساب های آن را مسدود کند و متأسفانه اگر شخص عضو هیأت رئیسه شرکتی باشد چون شخصاً چک برگشتی داشته است اکنون شرکت هم نمی تواند هیچگونه چکی را صادر کند.

ایشان تصریح کردند: از جمله ایرادات این قانون عدم اجرای قراردادها و تعهدات شرکت نسبت به اشخاص حقیقی و یا حقوقی طرف حساب خودش و یک عمل ناخواسته باعث شده فرد به عنوان شخص بد حساب در بانک اعلام شود. عدم ایفای تعهدات ارزی به بانک ها و گمرکات کشور به خاطر مسدود بودن حساب های بانکی و سلیقه ای عمل کردن بانک های خصوصی مشکلات زیادی را ایجاد می نماید.

ایشان خاطر نشان کردند: در قانون گفته شده است اگر چک صادر و ثبت و تأیید گردید قابلیت اعمال ماده ۵ مکرر را دارد ولی چنانچه چک صادره ثبت و تأیید نشود هیچ اعتبار و ارزشی ندارد و همین امر باعث اختلال شده است.

به عنوان مثال بنده چک را صادر می کنم و شما به من اعتماد دارید در صورتی که من چک را ثبت نکرده ام و این جزء مسائلی است که اتفاق افتاده و جزء نواقص کار است.

آقای طیبی ادامه دادند: مسئله مهم و بحث برانگیز این است که چنانچه صاحب حساب کالایی را خریداری کرده و چک را به صورت فیزیکی صادر نمایند ولی در سامانه ثبت ننمایند این چک مشمول قانون چک مصوب سال ۱۳۹۷ می باشد و به عنوان سند تجاری محسوب نمی گردد و قابلیت صدور گواهینامه عدم پرداخت در بانک را ندارد و صادر کننده چنین چکی مشمول مجازات های مندرج در ماده ۵ مکرر نیز خواهد بود و این امر روشی برای کلاهبرداری می شود.

در ادامه جناب آقای برزگر معاون محترم اداره کل اقتصاد و دارایی بیان داشتند: موضوع دیگری که در خصوص مسأله چک ها وجود دارد اینست که گاهی مشکل چک برگشتی با یک تماس تلفنی بانک به صاحب حساب حل و فصل می شود که متأسفانه گاهی این اتفاق نمی افتد.

در ادامه جناب آقای طیبی مشاور محترم امور حقوقی بیان داشتند: موضوع برگشت چک واحدهای تولیدی در حوزه اختیارات شورای تامین استان است و چنانچه یک شرکت حقوقی که موثر در امور اقتصادی استان می باشند نباید با مشکل چک برگشتی مواجه شوند مگر با هماهنگی و طرح در شورای تامین استان.

در ادامه آقای ایزانلومدیر رییس محترم اتحادیه صنایع دستی استان بیان داشتند: بنده ۳۲ سال است تولیدکننده فرش هستم مشکلات در تولید فقط چک نیست ما مشکل بازار را داریم اگر بازار فروش تامین شود مشکل چک برگشتی نیز بوجود نمی آید.

ایشان افزودند: با توجه به بالا رفتن قیمت دلار ما هر روز افزایش قیمت را داریم. بانک ها از پرداخت تسهیلات عاجزند و تولید کنندگان برای دریافت سرمایه در گردش نیازمند تسهیلات بانک ها می باشد.

ایشان با اشاره به وضعیت جرایم قضایی در حوزه برگشت چک گفتند: به اندازه دو سال گذشته در یکسال آمار ورودی پرونده های بانکی به قوه قضائیه وجود دارد و تعداد بانده ای ما به ۵۰ بانده رسیده است و روند کاهشی را پیش روی داریم. آقای برزگر معاون محترم اداره اقتصاد و دارایی در ادامه بیان داشتند: مشکلاتی که ما در امر تخصیص تسهیلات داریم عدم شناسایی افراد متقاضی است.

ایشان افزودند: عدم وجود بانک اطلاعاتی مناسب در حوزه تولید از جمله مشکلات اساسی جهت تخصیص تسهیلات و اعتبارات می باشد. با توجه به ظرفیت تبصره ۱۸ و اعتبارات اختصاص یافته با استان، بایستی بانک اطلاعاتی تهیه گردد و افراد و تولید کنندگان مورد شناسایی قرار گیرند.

در ادامه آقای طیبی بیان داشتند: طبق تبصره ۱ چنانچه اعمال مأموریت های مذکور در بندهای الف، ج و د در خصوص بنگاه های اقتصادی با توجه به شرایط و اوضاع و احوال اقتصادی موجب اختلال در امنیت اقتصادی استان شود به تشخیص شورای تامین استان موارد مذکور به مدت یکسال به حالت تعلیق در می آید.

سپس جناب آقای قریشی نماینده محترم حقوقی بانک ملی بیان داشتند: بحث چک موضوع پیچیده ای شده است و برای واحدهای تولیدی و صنعتی که همه را به در دسر انداخته است و چیزی که وجود دارد مجموعه از قوانین و مقررات است که دست بانک ها هم نیست و اینکه اگر چک برگشت بخورد کل حساب ها بسته می شود.

ایشان افزودند: در بانک سامانه های زیادی وجود دارد هر شخص حقیقی یا حقوقی یک شناسه شهاب دادند که در سامانه های بانک مرکزی ثبت شده است حالا اگر این شخص به عنوان شخص حقیقی به مشکل چک برگشتی برخورد کند در عضویت شرکت های حقوقی هم به مشکل برمی خورد تنها راحش این است که شخص تغییر کند.

ایشان ادامه دادند: زمانی که دارنده چک بی محل به بانک مراجعه می کند و متقاضی پیگیر چک برگشتی می شود تنها راهکاری که بانک ارائه می نماید، ارائه فرم شکایت از صادرکننده چک می باشد که بعد از این مرحله به مراجع قضایی جهت رسیدگی اعلام می گردد.

آقای قریشی افزودند: یکی از مشکلات اصلی در حوزه برگشت چک موضوع عدم الزام قانونی برای ثبت صادرکننده چک در قانون است و به هیچ وجه به این موضوع توجه و رسیدگی نشده است. ایشان افزودند: در مورد چک هایی که جنبه امانی دارند و یا مفقود شده است با حکم قاضی چک رفع اثر می شود.

پیشنهاد

ملی :

۱- در صورتی که دریافت کننده چک به صورت سهوی یا عمدی چک جدید را بدون ثبت سیستمی از صادرکننده یا انتقال دهنده چک دریافت کند و برای پرداخت به بانک مراجعه کند طبق قانون جدید، بانک نسبت به پرداخت وجه تکلیفی ندارد. بنابراین ذی نفع چک برای استیفای حقوق خود ناگزیر به مذاکره با صادرکننده یا انتقال دهنده چک است که در صورت پذیرش از سوی نامبردگان ثبت را انجام می دهند و در صورت عدم پذیرش، دریافت کننده چک که کالا یا خدمت خود را قبلاً عرضه کرده، متضرر شده و برای استیفای حقوق خود ناگزیر به مراجعه به دستگاه قضایی است. لذا پیشنهاد می گردد در قانون چک الزام قانونی برای ثبت چک برای صادرکننده و یا انتقال دهنده چک لحاظ شود.

۲- در صورت برگشت چک افراد حقیقی مبادرت به مسدود نمودن حساب های اشخاص حقوقی که فرد یاد شده در آنجا دارای سمت حقوقی باشد، می نماید. بدین صورت که فردی به عنوان شخص حقیقی برای کار شخصی چک صادر می کند و به هر علتی چک برگشت می خورد و به این ترتیب تمام حسابهای مجموعه حقوقی مسدود می شود.

چنانچه چک شخص حقوقی برگشت داده شود، سابقه چک برگشتی برای اعضای چک نیز ایجاد شده و امضاکننده چک به موجب سابقه ایجاد شده امکان دریافت دسته چک شخصی یا صدور چک شخصی خود را ندارد. با توجه به محدودیت های ایجاد شده این مقرر نیاز به اندکی تعدیل دارد به این ترتیب که قانونگذار اجازه دهد تا سابقه چک برگشتی اشخاص حقیقی و حقوقی به نمایندگان، وکلا و سایر افرادی که به نمایندگی، چک را امضا می کنند، تسری نیابد. محرومیت شامل اشخاصی که به نمایندگی یا وکالت از طرف صاحب حساب اعم از شخص حقیقی یا حقوقی نسبت به صدور چک اقدام می کنند، نیز می شود. به بیان واضح تر

۳- صادرکنندگان چک در زمان صدور چک به صورت فیزیکی ملزم به ثبت در سامانه بانک مرکزی می باشند چنانچه ظرف ۲۴ ساعت اقدام ننمایند علاوه بر اینکه این عمل صاحب حساب مصداق جرم و کلاهبرداری می باشد بانک مرکزی موظف است پس از ارائه شکایات ذینفع به بانک مربوطه ارسال گزارش به بانک مرکزی علاوه بر شکایات و مجازات ها نسبت به غیرفعال سازی همه ابزارهای الکترونیکی متعلق به صاحب حساب نزد شبکه های بانکی اقدام نماید.

استانی:

۴- مقرر گردید در صورت اعلام عدم موجودی کافی صاحبان صنایع قبل از برگشت چک موضوع در کمیته اقدام استان مطرح و از برگشت چک ممانعت به عمل آید.

۵- اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی نسبت به برگزاری جلسه آموزشی در خصوص اعلام قانون چک و اصلاحیه های آن اقدام نماید.

۶- مقرر گردید در صورت عدم موجودی کافی حوزه صنعت و تولید بانک عامل قبل از برگشت حساب طی تماس تلفنی مراتب را به صاحب حساب اطلاع رسانی نمایند.

شرح:

باتوجه به اهمیت مسئله چک در بحث اقتصاد کشور، بازنگری و اصلاح قانون صدور چک در سال ۱۳۹۷ در دستور کار دولت قرار گرفت و از ابتدای سال ۱۴۰۰ به اجرا درآمد. قانون جدید چک در راستای اجرای بند ۱۹ سیاست های اقتصاد مقاومتی مبنی بر شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت ها و زمینه های فسادزا در حوزه های پولی، تجاری و ارزی است.

این قانون پس از انجام آسیب شناسی دقیق وضعیت بحرانی چک های بلامحل و بهره مندی از تجارب موفق کشورهای دیگر در حوزه قوانین چک، تدوین و با رای نمایندگان مجلس تصویب شد. قوانین جدید چک، که با عنوان قانون چک صیادی نیز از آن یاد می شود، بر ثبت، استعلام و پیگیری کلیه امور مربوط به چک ها از طریق سامانه صیاد تاکید دارد

قانون چک مصوب سال ۱۳۹۷ از پیشرفته ترین قوانین چک در ایران و همچنین جزو قوانین ارتقاء یافته می باشد و به نوعی که بر اساس آمار و اطلاعات بانک مرکزی از زمان اجرایی شدن این قانون آمار چک های برگشتی روند نزولی داشته و ثبات پذیرش و اعتماد مردم و تجار به چک بعنوان یک وسیله امن جهت انتقال وجوه بیشتر گردیده است؛ اما متاسفانه در برخی از مواد قانون چک بدلیل عدم وجود ضمانت اجرای لازم، موجبات سوء استفاده افراد نیز را فراهم نموده است که در شرح فوق ب آن پرداخته ایم.